

Správa o činnosti Slovenského filmového ústavu (SFÚ) v roku 2009

Rok 2009 bol obdobím hospodárskej krízy. Aj v týchto celospoločensky neľahkých ekonomických podmienkach Slovenský filmový ústav (SFÚ) pokračoval vo svojich činnostiach, predovšetkým v realizácii troch prioritných projektov. Jedným z nich je projekt schválený vládou SR *Systematická obnova audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie*, ďalšie dva predstavujú projekty schválené Ministerstvom kultúry SR, a to *Integrovaný audiovizuálny informačný systém SK CINEMA* a projekt *Prezentácia slovenskej kinematografie v zahraničí*. Na základe audiovizuálneho zákona, ktorý vstúpil do platnosti v januári 2008, SFÚ zabezpečoval aj úlohu zákonného depozitára.

Úlohy vyplývajúce z audiovizuálneho zákona

Audiovizuálny zákon rozšíril pôsobenie SFÚ v oblasti ochrany audiovizuálneho dedičstva, čo sa odrazilo na rozšírení okruhu činností SFÚ o nové úlohy. Realizoval sa projekt *Zákonný depozitár – nosiče audiovizuálnych diel*, zameraný najmä na doplnenie chýbajúcich slovenských filmov vyrobených v období rokov 1990 – 2007. Do konca minulého roka odkúpil SFÚ do svojich zbierok 45 audiovizuálnych diel na nosiči zodpovedajúcom kvalite originálu, z toho 27 celovečerných hraných a 18 celovečerných a krátkometrážnych dokumentárnych titulov. Niektorí z oslovených výrobcov kinematografických diel nedisponovali vhodnou novou filmovou kópiou zodpovedajúcou kvalite originálu, ktorú by mohli ponúknuť na odpredaj do zbierok SFÚ, a preto pre splnenie predmetnej povinnosti umožnili bezplatné zapožičanie originálov na výrobu nových nosičov. SFÚ tak zabezpečil výrobu 14 titulov nových 35 mm filmových kópií, konkrétne 5 celovečerných hraných filmov a 9 krátkometrážnych filmov. Pre oblasť ochrany audiovizuálneho dedičstva v SFÚ aj v roku 2009 pôsobil poradný orgán, ktorým je päťčlenná odborná komisia pre audiovizuálne dedičstvo.

Zvučky na tému národné filmové bohatstvo

V roku 2009 sa SFÚ rozhodol spropagovať jeden zo základných dlhodobých projektov *Systematická obnova audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie*. Na jeho priblíženie vyrobil krátke zvučky, ktoré majú upozorniť divácku verejnosť na naše národné filmové bohatstvo. Forma spracovania zvučiek je mimoriadne príťažlivá. Jedenásť známych slovenských hercov a herečiek v štrnástich zvučkách vtipne a s nadhľadom pripomína desať významných filmov zo slovenskej histórie. Vo zvučkách vystupujú bard slovenského herectva Ladislav Chudík, ktorý divákovi pripomína film *Kapitán Dabač*, na snímku *Kým sa skončí táto noc* spomínajú Stano Dančiak a Marián Labuda, Maroš Kramár zasa hovorí o filmoch *Iná láska* i *Ružové sny* a komédiu *Sladké starosti* reprezentuje Emil Horváth ml.. Vo zvučkách účinkujú i herečky – Eva Krížiková tvorí dvojicu s filmom *Statočný zlodej*, Emília Vášáryová s filmom *Drak sa vracia*, Zuzana Kocúriková s filmom *Muž, ktorý luže* a Zdena Studenková so snímkom *Južná pošta*. Herecká dvojica Roman Luknár a Vlado Hajdu spomína na film *Chodník cez Dunaj*. Zvučky, ktoré nie sú dlhšie ako jedna minúta a sú v nich použité ukážky z uvedených filmov, režíroval Juraj Johanides, zároveň spoluautor námetu a scenára. Ako bonusy sú zaradené na DVD nosičoch edície Slovenský film 60. rokov – II, neskôr sa plánuje s ich uvádzaním pred archívnymi filmami SFÚ v televíznom vysielaní.

Slovenský filmový ústav opäť ako koprodukčný partner

SFÚ vo svojej činnosti podporuje aj vznik nových slovenských filmov. Využívaním fondu audiovizuálneho dedičstva vstupuje ako partner do koprodukčných projektov, pričom koprodukčným vstupom SFÚ je zvyčajne poskytnutie archívnych filmových materiálov.

Najvýznamnejším z minulo-ročných koprodukčných projektov bol cyklus *Slovenské kino* s pracovným názvom *Mílniky slovenskej kinematografie*, ktorý sa začal realizovať v spolupráci so spoločnosťou Hitchhiker Films a Slovenskou televíziou. Projekt sa zrodil z nápadu priblížiť slovenský film súčasnému divákovi ako bohatý a obsahovo zaujímavý celok, a to s dôrazom na hľadanie menej známych súvislostí a zároveň nových interpretácií. Členenie cyklu je tematické a bude ho tvoriť dvadsať štyri samostatných 52-minútových dokumentov. Nahrúčať by sa malo začať v polovici roku 2010, predpokladaný termín vysielania je začiatok roka 2011. SFÚ vlni vstúpil aj do koprodukcie so spoločnosťou Arina na príprave portréту slovenského scenáristu a dramaturga Tibora Vichtu *Kým sa skončí tento film* v réžii Tomáša Hučka a s FTF VŠMU koprodukoval film *Tam boli horné Opatovce* v réžii Róberta Šuláka.

Najviac uvádzané slovenské filmy na zahraničných podujatiach

V minulom roku SFÚ spolupracoval na 110 podujatiach so slovenským filmom v 36 štátoch sveta, premietlo sa 301 filmov (príloha č. 2 – str. 25). Najviac sa v zahraničí uvádzali filmy *Slepé lásky* Juraja Lehotského, *Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa, *Muzika* Juraja Nvotu a *Pokoj v duši* Vlada Balka. Pri príležitosti 20. výročia Nežnej revolúcie z roku 1989 sa často premietali aj dva celovečerné dokumenty, reflektujúce toto významné obdobie našej novodobej histórie, a to *Všetci spolu... (po slovensky)* Evy Štefankovičovej a *Letová správa 89 – 90* Ilju Ruppeldta a tiež reportáž *Sonda 1/1990 – Vlak Nežnej revolúcie*, na ktorej sa režisérsky podieľali Rudolf Ferko, Vladimír Mináč a Andrej Horák. Z hraných titulov bol ešte v zahraničí záujem o filmy *Návrat bocianov* Martina Repku, *Nedodržaný sľub* Jiřího Chlumského a *Veľký rešpekt* Viktora Csudaia, z dokumentov zasa o snímky *Osadné* Marka Škopa, *Momentky* Petra Krištúfka a *Optimista* Dušana Trančíka. Do pozornosti sa dostali aj vybrané vydania spravodajských filmov zo zbierok SFÚ *Týždeň vo filme*. V oblasti prezentácie slovenskej kinematografie v zahraničí patrili v uplynulom roku k významným udalostiam dva projekty, a to Spoločný stánok piatich krajín Central European Cinema Stand na MFF a filmovom trhu European Film Market Berlín (Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Slovinsko a Poľsko) a Spoločný pavilón Slovenska a Českej republiky na MFF a filmovom trhu Marché du Film Cannes. V Cannes boli producent filmu Marko Škop s režisérom Jurajom Lehotským slovenskými zástupcami v sieti Producers' Network. Režisér a producent úspešného dokumentu *Ako sa varia dejiny* Peter Kerekes bol slovenským zástupcom v projekte Producers on the Move. Slovenským zástupcom na trhu pre krátkometrážne filmy Short Film Corner 2009 bol v Cannes režisér Juraj Krasnohorský. Na Slovensku SFÚ participoval na 47 podujatiach (príloha č. 1 – str. 17).

Pracovníci SFÚ na podujatiach v zahraničí

Mnohí pracovníci a spolupracovníci SFÚ v roku 2009 zastupovali Slovensko v porotách na medzinárodných filmových prehliadkach a festivaloch, aktívne sa zúčastňovali konferencií a odborných seminárov na Slovensku aj v zahraničí a venovali sa publikačnej činnosti. Pracovník filmového archívu, expert pre digitalizačné postupy, sa zúčastnil viacerých významných podujatí, medzi nimi napríklad *Európskej konferencie o digitalizácii* pod názvom *Digitálny prístup ku kultúrnemu dedičstvu* v Prahe, ktorú organizovala Česká republika počas jej predsedania Európskej únii, ďalej *Európskej komisie k digitalizácii* v Bruseli, *Národnej konferencie o digitalizácii*, ktorú organizovalo MK SR v Senci alebo konferencie *DVD fórum* v Prahe. Na základe členstva SFÚ v Medzinárodnej federácii filmových archívov (FIAF) bol výberovou komisiou FIAF navrhnutý za účastníka podujatia *Letná filmová škola* v laboratóriách Cineteca di Bologna, ktoré sú známe reštaurovaním kompletnej zbierky diel Charlieho Chaplina. Podujatia sa zúčastnilo 50 vybraných účastníkov z filmových archívov z celého sveta a každý z nich si mohol vyskúšať konkrétne postupy filmového reštaurovania. Účasť na tomto podujatí bola obrovským prínosom pre SFÚ v oblasti digitalizácie a reštaurovania filmov.

Ocenenia pre Slovenský filmový ústav

Pôsobenie SFÚ bolo aj v uplynulom roku ocenené. V šiestej etape súťaže Únie miest a obcí Slovenska pod názvom *Samospráva a Slovensko bez bariér 2008 – 2009* získali SFÚ a Petit Press čestné uznanie v kategórii „médiá a donori“ za odstránenie bariéry pre nevidiacich a nepočujúcich v DVD edícii Slovenský film 60. rokov I a II. Kolekcia DVD Slovenský film 60. rokov – I získala aj Cenu slovenských filmových novinárov na udeľovaní 17. Ceny Slovenskej filmovej kritiky 2009 za audiovizuálnu tvorbu roku 2008, kde boli ocenení aj dvaja pracovníci SFÚ. Šéfredaktorka mesačníka Film.sk získala Cenu slovenských filmových novinárov pri príležitosti 10. výročia vydávania mesačníka Film.sk a odborný pracovník oddelenia AIC a súčasný člen rady SFÚ zvolený zamestnancami získal cenu v kategórii filmová kritika a publicistika. Ďalším ocenením pre SFÚ bolo odovzdanie Pamätnej medaily od festivalu Envirofilm, ktorá sa udeľovala pätnástim organizáciám a jednotlivcom stojacim pri zrode festivalu a dodnes sa podieľajúcim na jeho organizácii.

Ekonomické zhodnotenie činnosti SFÚ

Rozpočet SFÚ ako štátnej príspevkovej organizácie bol v roku 2009 tvorený z troch základných zdrojov: zo štátneho príspevku, výnosov z vlastnej činnosti a z príspevku Európskeho spoloočenia (program MEDIA) na činnosť kancelárie MEDIA Desk Slovensko. SFÚ v roku 2009 vykazoval vyrovnané čerpanie rozpočtu v súlade s plánom činnosti, kontraktmi a účelovými dotáciami a dosiahol zlepšený výsledok hospodárenia v sume 2 506,86 EUR. Tento výsledok sa podarilo dosiahnuť prekročením plánu tržieb a dôslednou realizáciou úsporných opatrení – Programu hospodárnosti. Náklady SFÚ v roku 2009 predstavovali čiastku 3 781 836,37 EUR a výnosy čiastku 3 784 343,23 EUR.

Základný príspevok MK SR na činnosť organizácie – bežný transfer bol vlani vo výške 2 478 656 EUR. Išlo o kontrahovaný príspevok na základnú činnosť SFÚ a jeho jednotlivých oddelení, vrátane kancelárie MEDIA Desk. Počas kalendárneho roka sa tento základný rozpočet v niektorých podprogramoch niekoľkokrát menil a úpravami sa napokon zvýšil na 2 799 039 EUR. Celkový príspevok MK SR na bežný a kapitálový transfer bol napokon v roku 2009 v celkovej výške 2 910 427,00 EUR, a to z dôvodu schválenia a realizácie projektu *Prezentácia slovenskej kinematografie v zahraničí*, ale i z dôvodu plnenia povinností vyplývajúcich z audiovizuálneho zákona a s tým spojeného nárastu pracovníkov o tri úväzky, ako aj z dôvodu realizácie ďalších prioritných projektov a podujatí s filmom v zahraničí. Vlastné výnosy inštitúcie v uplynulom roku dosiahli čiastku 864 617,27 EUR, pričom ich hlavnú časť vo výške 509 885,26 EUR tvorili tržby z predaja práv k slovenským filmom, 77 641,08 EUR tržby z predaja práv za časti filmových diel zo slovenských filmov vyrobených pred rokom 1991 a napokon tržby z predaja DVD, publikácií, časopisu Film.sk v sume 49 540,31 EUR.

Slovenský filmový ústav (SFÚ) je jediná štátna organizácia pôsobiaca v oblasti audiovizie na Slovensku. Jej súčasťou je filmový archív, ktorý je v zmysle rozhodnutia MV SR špecializovaným verejným archívom. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva Slovenskej republiky a sprostredkovane aj súčasťou európskeho audiovizuálneho dedičstva. Svojimi činnosťami SFÚ tieto zbierky odborne spracováva, ošetruje, renovuje, katalogizuje a sprístupňuje, čím naplňa svoje základné poslanie a vytvára odborné zázemie pre ďalšie vedecké, výskumné a osvetové činnosti. Ako jediná štátna inštitúcia v oblasti kinematografie a audiovizuálnej kultúry v SR má SFÚ zároveň nezastupiteľné miesto vo verejnej prezentácii, popularizácii a propagácii súčasnej slovenskej kinematografie a jej hodnôt na Slovensku aj v zahraničí, pričom toto svoje poslanie vykonáva najmä prostredníctvom prezentačných a informačných aktivít, edičnej činnosti a poradenských aj podporných aktivít. Od roku 2001 je SFÚ členom Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAF), od roku 2006 je členom medzinárodnej organizácie European Film Promotion (v zameraní najmä na prezentáciu audiovizuálnej kultúry a priemyslu Slovenskej republiky).

Slovenské filmy archivované v SFÚ predstavovali k 31. decembru 2009 spolu celkovú metráž 3 707 804 metrov (dĺžka jednotlivých diel a fragmentov vyjadrená v metroch filmového materiálu). Celková metráž všetkých druhov filmových materiálov k slovenským dielam, archivovaných v zbierkach a fondoch SFÚ, predstavuje spolu 14 850 347 metrov filmového materiálu. Spolu bolo za rok 2009 do fondov filmového archívu zaevidovaných ako nové akvizície celkom 147 029 metrov filmových archívnych materiálov.

Činnosť oddelení Slovenského filmového ústavu (SFÚ) v roku 2009

Základnou organizačnou jednotkou SFÚ pre oblasť ochrany a obnovy audiovizuálneho dedičstva je Národný filmový archív (NFA) a pre oblasť verejného prístupu ku kinematografickému umeniu a audiovizuálnemu dedičstvu je Národné kinematografické centrum (NKC). Osobitnou zložkou SFÚ je kancelária MEDIA Desk Slovenská republika. Orgánmi SFÚ sú generálny riaditeľ a rada SFÚ, ktorá má päť členov. Štyroch menuje minister kultúry a jedného si zo svojich radov volia pracovníci SFÚ (príloha č. 5 – str. 43).

N Á R O D N Ý F I L M O V Ý A R C H Í V

ODDELENIE FILMOVÉHO ARCHÍVU (FA)

Okrem základnej činnosti FA v roku 2009 pokračoval v komplexnom projekte *Systematickej obnovy audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie*. Zabezpečoval výrobu nových 35 mm filmových rozmnožovacích, zabezpečovacích materiálov a kombinovaných kópií slovenských krátkometrážnych filmov a celovečerných filmov a ich prepis na elektronické nosiče v certifikovaných Filmových laboratóriách Ateliérov Bonton Zlín (FL ABZ), pri vybraných tituloch aj so zabezpečením digitalizačných prác na špecializovaných digitálnych pracoviskách Štúdia 727 (scan nových vyrobených duplikačných pozitívov v rozlíšení 2K, kompletná retuš obrazu, grading obrazu za prítomnosti autorov kamery, reštaurovanie zvuku). Výstupom týchto procesov boli odborne ošetrované alebo novo vyrobené archívne materiály k audiovizuáliám, ako aj kompletne zreštaurované filmové materiály s konverziou vybraných diel v rozlíšení 2K na nových digitálnych nosičoch HDCAM SR 4:4:4 a ich duplicity k sprístupňovaniu na nosičoch Digital Betacam, Betacam SP, DVD, VHS a CD.

Jednou z priorít činností FA v minulom roku bolo sťahovanie filmových materiálov po procese systematickej obnovy, ktoré boli dočasne uložené v skladových priestoroch laboratórií Ateliérov Bonton Zlín, do vlastného centrálného depozitu v Pezinku. Kompletne pripravený skladový priestor začal slúžiť v prvom polroku 2009 pre archivovanie slovenských fondov originálnych rozmnožovacích a zabezpečovacích materiálov, ktoré prešli v špecializovaných filmových laboratóriách základnou dezinfekciou, ako aj materiálov po procese systematickej obnovy. Išlo o nové vyrobené materiály a o laboratórne vyčistené originálne filmové materiály za obdobie laboratórnej výroby v rokoch 2005 – 2008. Následne už pokračoval priebežný dovoz ošetrovaných originálov a nových filmových materiálov, ktoré boli zadané na laboratórne spracovanie v roku 2009. Spolu bolo prevezených 10162 kotúčov filmových materiálov.

Popri mimoriadnych prácach pracovníkov FA pri sťahovaní fondov boli bez obmedzenia zabezpečované všetky pravidelné činnosti oddelenia. Celkovo bolo zrealizovaných 2193 titulov prepísaných na nosiče DVD, oddelenie realizovalo aj výpožičky filmových materiálov pre kiná, pre objednávateľov za účelom výberu citácií, pre filmové prehliadky v SR aj v zahraničí, pre filmové kluby, pre VŠMU a pod., vlni bolo celkovo zrealizovaných 1341 výpožičiek filmových titulov. Ako súčasť projektu *Systematická obnova audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie* bolo vypožičaných 2847 kotúčov rôznych filmových materiálov k slovenským filmovým fondom. V roku 2009 FA zrealizoval prehliadanie 398 titulov pre 20 objednávateľov k výberu materiálov, čo predstavovalo 87 hodín poskytnutia odbornej práce pracovníkov FA a 42 hodín odborného dohľadu

pracovníkov pri prepise filmových materiálov v externom prostredí. V roku 2009 FA získal a katalogizačne spracoval celkom 1871 filmových materiálov, z toho 1003 na nosiči 35 mm filmový pás, 48 na nosiči 35 mm magnetický pás, 9 na nosiči 16 mm magnetický pás a 811 elektronických nosičov. Odbornou technickou kontrolou prešlo v rámci systematickej kontroly, revízií, katalogizácie, výpožičiek a preberania materiálov zo Štúdia Koliba, a.s. celkom 5257 filmových materiálov na nosiči 16 mm a 35 mm filmový pás. FA zabezpečoval kontrolné, študijné, zamestnanecké, objednávkové, prírastkové a pracovné digitalizačné projekcie v kinosále SFÚ, na filmovej projekcii sa spolu premietlo 390 filmových titulov z nosiča 35 mm filmový pás v celkovom trvaní 224 hodín a formou videoprojekcie to bolo 521 titulov z nosičov DVD/VHS v trvaní 133 hodín DVD/VHS projekcií. FA prostredníctvom svojich odborných pracovníkov spolupracuje aj na vytváraní jednotlivých databáz informačného systému SK CINEMA, za rok 2009 bolo v katalógu SFÚ 4499 modifikovaných a nových záznamov, v katalógu autorít 3295 modifikovaných a nových záznamov. Externí spolupracovníci filmového archívu spracovali 396 čísiel spravodajského filmu *Týždeň vo filme*. Pre externých odberateľov služieb a používateľov archívnych fondov FA zabezpečoval rešerše a odborné poradenstvo, spracovaných bolo 15 odborných tematických rešerší z listinných materiálov a 122 odborných tematických rešerší (výstup 1231 záznamov) z databáz informačného systému SK CINEMA.

ODDELENIE DOKUMENTÁCIE A KNIŽNIČNÝCH SLUŽIEB (ODKS)

V roku 2009 aj pracovníci ODKS realizovali všetky základné činnosti oddelenia. Jednou z prioritných úloh bolo kontinuálne získavanie, overovanie a spracovávanie dostupných informácií o slovenskej kinematografii a katalogizácia zbierok do integrovanej informačnej databázy prostredníctvom postupného naplňovania jednotlivých programových modulov v projekte informačného systému SK CINEMA. Význam celého projektu bol v roku 2009 zdôraznený aj vyčlenením koordinátora informačného systému z ODKS priamo pod riadiacu pôsobnosť riaditeľa NFA. Ďalšou prioritnou úlohou oddelenia bolo pokračovanie v realizácii elektronického spracovania zabezpečovacích kópií písomných i grafických materiálov – vnútornej digitalizácie archívnych zbierok a osobitnou úlohou bolo sťahovanie, dezinfekcia a uloženie archívnych dokumentov po bývalej štátnej organizácii Slovenská filmová tvorba Bratislava (ďalej fond „Koliba“). Prevzatie, dezinfekcia a uloženie materiálov sa ukončí v roku 2010 a ich odborné archívne spracovanie bude dlhodobou prioritnou úlohou oddelenia.

Dokumentácia a písomné archíválie. Referát dokumentácie v roku 2009 vykonával pravidelné činnosti, okrem toho sa spracovali heslá trezorový film do 143 hraných, dokumentárnych a animovaných filmov a tiež sa urobila selekcia komentárov zo systému Advanced Rapid Library (ďalej iba ARL) k spravodajom *Týždeň vo filme* 1957, 1959, 1960 a mnohým ďalším. V rámci akvizície sprievodných dokumentačných materiálov sa zarchivovali a spracovali mnohé sprievodné dokumentačné materiály a z dennej tlače, týždenníkov, dvojtýždenníkov a mesačníkov sa celkovo zarchivovalo 6590 ks výstrižkov. V roku 2009 sa uskutočnila už rozpracovaná katalogizácia slovenských animovaných filmov a dokumentačných zložiek k nim do systému ARL, aktuálny stav zoznamu slovenských animovaných filmov predstavuje 2711 titulov, z toho 644 filmov a 1856 dielov z 211 seriálov a cyklov. Aktuálny stav zoznamu slovenských dokumentárnych filmov predstavuje 1534 titulov, opisovali sa titulky k slovenským dokumentom po roku 1989 (39 titulov), uskutočnili sa katalogizačné záznamy do systému ARL (30 titulov) a zaevidovali sa dokumentačné materiály k slovenskému dokumentárnemu filmu po roku 1989. V rámci vnútornej digitalizácie písomných dokumentov sa realizovala i digitalizácia výstrižkov k osobnosti „Peter Solan“, vrátane revízie dosiaľ zdigitalizovaných dokumentov. Z dokumentačných zložiek k časti slovenských filmových tvorcov bolo za rok 2009 naskenovaných spolu 7178 dokumentov. V oblasti akvizícií archívnych materiálov sa priebežne spracovával materiál osobného fondu Ivana Rumanovského, Mira Procházku, Dušana Rolla, Ladislava Volka a Svätopluka Šabláturu.

Zbierky fotografických a grafických materiálov. Referát sa venoval aktívnej akvizičnej činnosti, revidoval, odborne ošetroval, katalogizoval, odborne popisoval a spracovával zbierky a fondy fotografií a plagátov. V rámci systematickej akvizície zbierok grafických materiálov pribudlo 219 kusov predmetových plagátov k 47 podujatiam, 642 kusov plagátov k 210 filmom a 24 kusov kalendárov. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím niekoľkonásobne narástol počet materiálov zakvizií, tiež sa výrazne zvýšil počet poskytnutých skenov fotografií pre interných používateľov. Celkovo bolo v roku 2009 v oddelení poskytnutých 3933 ks skenov fotografií pre 22 interných používateľov a 3579 skenov fotografií pre 95 externých používateľov. Za rok 2009 sa zrealizovalo celkovo 503 akvizícií, v ktorých sa získalo spolu 8266 materiálov (čb a farebných fotografií, digitálnych fotografií, distribučných fotografií a pohľadníc). V roku 2009 sa začala prioritná úloha pre fotoarchív – revízia zbierok hraného filmu, dokumentárneho filmu a filmových tvorcov. Zatiaľ sa spracovalo 74 titulov v celkovom objeme 61 939 spočítaných ks, 4524 titulov zahraničných filmov v celkovom objeme 101 883 ks fotografií. V rámci prác na projekte SK CINEMA pokračovalo vo fotoarchíve napĺňanie záznamov k slovenským hraným filmom, doplnilo sa niekoľko dokumentárnych filmov, pokračoval prepis záznamov zo systému Bach do ARL. V oblasti digitalizácie sa zrealizovala ďalšia fáza reorganizácie digitálneho úložiska, celkovo bolo naskenovaných 741 položiek. Systematicky sa uskutočňovala menná a vecná katalogizácia albumov fotografií k slovenskému dokumentárnemu filmu do systému ARL, ich archivácia a tiež štatistický súpis filmov a fotografií zo zahraničných hraných filmov, za rok 2009 to bolo 4524 filmov a v nich 101 883 fotografií.

Knižnica a bibliografia. V špecializovanej knižnici filmologickej literatúry sa za rok 2009 zrealizovalo 10335 výpožičiek, z toho 3424 absenčne a 6911 prezenčne. Ku koncu roka bolo v knižnici zaevidovaných 1370 čitateľov, za rok 2009 ich pribudlo 65, knižných prírastkov bolo 422. Celkovo vlastní knižnica SFÚ 10650 knižných jednotiek, 176 CD nosičov, 1725 scenárov a 1998 archivovaných periodík. V roku 2009 bolo v knižnici objednaných 8 denníkov (z toho 5 slovenských a 3 české), 46 periodík (z toho 28 slovenských a českých, 18 zahraničných), 8 titulov sa získava na základe výmennej spolupráce. Uskutočnilo sa overovanie a triedenie knižných fondov získaných darom (6 titulov). V oblasti bibliografických činností sa realizovalo systematické excerpovanie bibliografických jednotiek z cca 60 periodík, z toho 9 denníkov, v druhom polroku excerpovanie len z odborných časopisov (cca 25 titulov), základný bibliografický popis na výstrižky predstavuje cca 12 000 záznamov.

ODDELENIE MEDIATÉKY

Aj v roku 2009 bolo prioritou oddelenia postupné dopĺňanie a kompletizovanie fondu slovenských filmov a dopĺňanie fondu najvýznamnejšími dielami svetovej kinematografie na nosičoch VHS a DVD. Fond mediatéky je členený na zbierku slovenských filmov a na zbierku zahraničných filmov. Slovenské tituly predstavujú vyše 1000 VHS a zahraničné takmer 9200 VHS kaziet. Oddelenie postupne rozširuje fond DVD, ktorý v súčasnosti predstavuje 2308 titulov, z toho 443 slovenských. Fond videotéky sa pravidelne dopĺňal povinnými výtlačkami od slovenských výrobcov, nákupom originálnych nosičov DVD, výberovo nahrávkami z dostupných televíznych staníc, darmi a prepismi z 35 mm filmov a nosičov BTC. Pokračovala fyzická kontrola fondu sloveník s doplnením údajov o technickom stave nahrávky. Zo zahraničných zbierok fondu VHS bolo vlani vyradených 557 VHS kaziet. Išlo o poškodené, technicky nekvalitné a duplicitne archivované tituly. S postupným redukovaním fondu VHS nosičov sa počíta aj v roku 2010, nakoľko tituly predtým archivované na týchto nosičoch sa postupne nahrádzajú DVD nosičmi. V roku 2009 sa do fondu mediatéky dostali v rámci povinných výtlačkov aj prvé BluRay nosiče. Mediatéka má v súlade s hlavnými činnosťami SFÚ, určenými audiovizuálnym zákonom, výlučne študijný charakter, je prístupná len odbornej verejnosti, filmárom, študentom, novinárom, pedagógom a zamestnancom SFÚ. V roku 2009 poskytla svoje služby 188 používateľom, zrealizovalo sa 332 externých a 20 interných výpožičiek.

ODDELENIE GENERÁLNEHO RIADITEĽA (OGR)

Okrem činností zameraných na koncepčné, organizačné a administratívne práce súvisiace s výkonom činnosti SFÚ, je osobitnou oblasťou aktivít OGR zabezpečovanie agendy, týkajúcej sa predaja vysielacích práv k slovenským audiovizuálnym dielam, vyrobeným štátnymi organizáciami pred rokom 1991, ku ktorým SFÚ vykonáva autorské práva v zmysle audiovizuálneho zákona. Túto činnosť zabezpečuje v úzkej súčinnosti s ekonomickým oddelením, ktoré realizuje zmluvné vzťahy s organizáciami kolektívnej správy práv autorov, výkonných umelcov a iné. Z hľadiska príjmov SFÚ ide o základnú činnosť, ktorá tvorí najdôležitejšiu súčasť napĺňania tržbovej stránky rozpočtu. Rok 2009 bol z tohto pohľadu úspešný, podarilo sa uzavrieť zmluvy na predaj televíznych vysielacích práv pre Slovenskú televíziu, televíziu Markíza, televíziu JOJ, Českú televíziu, TV CSFilm, spoločnosť JAY Production, s.r.o. a iné. V roku 2009 SFÚ celkovo poskytol na základe licenčných zmlúv práva na použitie celkom 224 slovenských filmov pre siedmich zmluvných partnerov, z čoho dominantnú časť tvorí poskytnutie práv na televízne vysielanie dlhometrážnych hraných filmov v Slovenskej republike a v Českej republike. SFÚ poskytuje aj práva na použitie ukážok zo slovenských filmov, a to najmä za účelom ďalšieho použitia týchto ukážok v nových audiovizuálnych dielach. S televíziou Markíza pokračovala celý rok spolupráca na základe rámcovej licenčnej zmluvy o používaní citácií do spravodajských a publicistických relácií, uzatvorená ešte v roku 2008. Koncom roka 2009 boli vo finálnej fáze rokovania o novej rámcovej licenčnej zmluve na roky 2010 – 2011.

Zamestnanci OGR v roku 2009 zabezpečovali chod sekretariátu generálneho riaditeľa SFÚ, za uplynulý rok bolo na sekretariáte SFÚ vybavených 4079 písomností. K rozsiahlym materiálom OGR v roku 2009 patrilo (v spolupráci s ekonomickým oddelením) vypracovanie Výročnej správy SFÚ za rok 2008. Následne v súčinnosti s tlačovou tajomníčkou oddelenie zorganizovalo Verejný odpočet činnosti SFÚ, spojený s výročnou tlačovou konferenciou. Tlačová tajomníčka v roku 2009 pripravovala tlačové správy rôzneho typu a charakteru, za rok 2009 SFÚ vydal 68 tlačových správ (príloha č. 3 – str. 39), čo je najviac v jeho histórii. Tlačová tajomníčka počas celého roka udržiavala nepretržitý kontakt so zástupcami médií, najčastejšie sa táto komunikácia realizovala prostredníctvom internetu, aktualizovaný novinársky e-mailový adresár k 31. decembru 2009 predstavoval 227 menných novinárskych adries, 52 všeobecných adries slovenských médií a 17 adries českých médií. V roku 2009 tlačová tajomníčka nadviazala spoluprácu s kultúrnou internetovou tlačovou agentúrou – www.premedia.sk, ktorú pravidelne zásobuje tlačovými správami. V roku 2009 SFÚ organizoval tri vlastné tlačové konferencie a na jednej participoval ako spoluorganizátor.

OGR sa spolupodieľa aj na programovaní Filmového klubu Charlie centrum na Špitálskej ulici v Bratislave, ktorý spravuje SFÚ. Premietanie archívnych filmov v študijnom kine však bolo aj v roku 2009 pozastavené, nakoľko nájomná zmluva na prenájom týchto priestorov s dovtedajším nájomcom (spoločnosť ISTROPOLIS CINEMA, s. r. o.) skončila k 31. júlu 2007, no nájomca tento priestor bez právneho titulu užíva i naďalej. SFÚ bol nútený tento problém riešiť súdnou cestou. Po vyriešení tejto situácie budú projekcie pokračovať.

PREDAJŇA KLAPKA.SK

Pre lepší prístup verejnosti a zvýšenie možnosti dostať sa k audiovizuálnemu dedičstvu zriadil SFÚ ešte v roku 2008 samostatné oddelenie – predajňu Klapka.sk, ktorá sa orientuje na ponuku audiovizuálnych diel, odbornej literatúry a sprievodných grafických materiálov k audiovizuálnym dielam a je určená pre širokú verejnosť. V roku 2009 vstúpila predajňa do svojho druhého roka prevádzky s cieľom upevniť na trhu etablovanú pozíciu s prevažne slovenskou audiovizuálnou tvorbou, prednostne zameranou na filmové médium. V roku 2009 Klapka.sk oproti predchádzajúcemu obdobiu zaviedla aj komisionársky predaj produktov, vďaka čomu sa ponuka predaja rozšírila o ďalšie produkty. Paralelne sa vyvíjal i internetový predaj prostredníctvom www.klapka.sk, pričom internetová stránka bola spustená k 1.

januáru 2009, vďaka čomu sa zvýšil objem predaných produktov formou zásielkového predaja. V roku 2009 sa v predajni Klapka.sk, vrátane stánkového predaja na filmových podujatiach, celkovo predalo 4550 DVD nosičov a 778 publikácií.

NÁRODNÉ KINEMATOGRAFICKÉ CENTRUM

Národné kinematografické centrum (NKC) je popri NFA jednou z dvoch základných organizačných zložiek SFÚ, zastrešuje audiovizuálne informačné centrum, oddelenie filmových podujatí, edičné oddelenie, vrátane vydávania mesačníka Film.sk. NKC pôsobí ako servisné pracovisko pre Európske audiovizuálne observatórium (EAO) a kinematografický fond Rady Európy Eurimages. Slovensko zastupovalo vlni aj v sieti európskych filmových fondov EFAD v čase neexistencie verejného fondu v slovenských podmienkach. Agenda EFAD na zasadnutí počas MFF Cannes bola odovzdaná riaditeľovi Audiovizuálneho fondu, no NKC naďalej zostalo pozorovateľom v EFAD. V uplynulom roku NKC zabezpečovalo predovšetkým realizáciu prioritného projektu *Prezentácia slovenskej kinematografie v zahraničí*, ale participovalo aj na domácich podujatiach. V súčinnosti s NKC boli v roku 2009 vydané dve publikácie na podporu slovenskej kinematografie v zahraničí – *Slovak Films 07 – 09* a *Slovenský film vo svete 2009 / Slovak Films around the World 2009*. K jednotlivým projektom prezentácie slovenskej kinematografie v zahraničí NKC pripravuje samostatné propagačné materiály, tzv. newsletter, ktoré informujú o aktuálnom dianí v slovenskej audiovizii, filmoch uvádzaných na podujatiach a pod.

AUDIOVIZUÁLNE INFORMAČNÉ CENTRUM (AIC)

AIC ako informačné centrum o dianí v audiovizii na Slovensku a v zahraničí sa v roku 2009 naďalej sústreďovalo na komplexné aktuálne informácie o situácii v slovenskej audiovizii, najmä s dôrazom na propagáciu Slovenska ako filmovej lokality a filmového prostredia smerom do zahraničia. V minulom roku sa rozšírila spolupráca s Variety, s portálom Film New Europe, pričom Slovensko je prvou krajinou, ktorá má na portáli uverejnený podrobný profil krajiny a jej audiovizuálneho prostredia. AIC sa podieľalo aj na realizácii viacerých štatistických súborov. Poskytlo informácie a dáta do EAO, štatistiky Media Salles, Screen Digest, štatistiky o uvádzaní dokumentárnych filmov pre EDN (European Documentary Network) a iné. AIC zabezpečuje aj úlohy vyplývajúce zo zákona o slobode informácií (zákon č. 211/2000 Z. z.).

Oddelenie zabezpečovalo tiež správu a pravidelnú aktualizáciu internetových stránok SFÚ (www.sfu.sk, www.aic.sk). Jej súčasťou je aj poskytovanie aktuálnych informácií pre 1. slovenskú filmovú databázu www.sfd.sfu.sk. Stránku mesačníka Film.sk www.filmsk.sk zastrešuje po prechode na editačný systém priamo redakcia Film.sk a stránku www.mediadeskslovakia.eu spravuje kancelária MEDIA Desk. V roku 2009 pribudla na vlastnej stránke www.aic.sk kategória Katalóg filmov. Ide o jednoduchý online katalóg nových slovenských filmov (premiérovu uvedených po roku 2007) a pripravovaných slovenských filmov. Anglická verzia sídla www.aic.sk funguje ako základný zdroj informácií o dianí v slovenskej kinematografii pre zahraničie. Jej návštevnosť v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 zaznamenala nárast v počte návštev o 16 percent (zo 164 151 návštev v roku 2008 na 191 454 v roku 2009). Internetová stránka SFÚ je jedna z foriem prezentácie SFÚ ako inštitúcie. Vzhľadom na to, že vo svojej aktuálnej podobe nespĺňa viaceré kritériá podľa Štandardov pre informačné systémy verejnej správy, SFÚ začal ku koncu roka 2009 pracovať na príprave novej štruktúry a primeranej navigácie webového sídla inštitúcie. Spustenie novej webstránky je naplánované na prvú polovicu roka 2010. Všetky stránky SFÚ zaznamenali k 31. decembru 2009 počet 380 420 prístupov.

ODDELENIE FILMOVÝCH PODUJATÍ (OFP)

Zahraniczne podujatia (príloha č. 2 – str. 25). Filmové podujatia na začiatku roka 2009 sa ešte niesli v znamení výročia augusta 1968 a tragickej smrti Jana Palacha. V kontexte týchto udalostí sa koncom februára konalo podujatie Pražská jar očami slovenských dokumentaristov vo francúzskom Grenobli. Osobne sa ho zúčastnil režisér filmu *Tryzna* Dušan Trančík. Vo februári zaznamenala slovenská kinematografia prvé ocenenie roku 2009. Na MFF Duch ohňa v sibírskom meste Chanty-Mansijsk získal film *Slepé lásky* hlavnú cenu festivalu. V súvislosti s dokumentárnym cyklom *Zlatá šedesátá* v réžii Martina Šulíka sa opäť dostali do popredia filmy z obdobia československej novej vlny. Prehliadka desiatich filmov z tohto obdobia sa pod názvom Filmy z trezoru konala v jarných mesiacoch v Budapešti a následne v Békešskej Čabe. Najrozsiahlejším podujatím tohto obdobia bol vzhľadom na počet uvedených titulov festival Kino na hranici. Výrazná bola aj účasť slovenských a koprodukčných filmov na 22. Finále Plzeň v Českej republike. V apríli oslávil 80. narodeniny významný slovenský režisér Peter Solan. Pri tejto príležitosti boli jeho filmy uvedené na zahraničných aj domácich podujatiach. V Prahe sa v máji konala filmová prehliadka Psychofilm a Slovensko sa jej zúčastnilo niekoľkými celovečernými a krátkymi filmami. Významné diela z obdobia 60. rokov sa premietli aj v pražskom kine Ořechovka v samostatnej prehliadke na prelome mája a júna. V rôznych kútoch sveta sa konali festivaly Európskej únie, v prvej polovici roka sa slovenské filmy prezentovali na festivaloch v Japonsku, Indii, Juhoafrickej republike a iných krajinách. Obdobné podujatia pokračovali aj v druhej polovici roka v Kanade, Číne, Srí Lanke a v ďalších.

Za mimoriadne úspešnú možno považovať prezentáciu slovenskej kinematografie na 44. MFF Karlovy Vary, kde bolo v rôznych súťažných a nesúťažných sekciách uvedených desať slovenských filmov. Z nich sa najviac darilo novému dokumentárnemu filmu *Osadné* Marka Škopa, ktorý získal hlavnú cenu v súťaži dokumentárnych filmov. Festival si pripomenul aj 80. narodeniny režiséra Petra Solana projekciou jeho filmu *Boxer a smrť*. Do hlavnej súťaže bol zaradený debut režiséra Vlada Balka *Pokoj v duši*. V letnom období sa SFÚ významnou mierou podieľal na príprave dvoch rozsiahlych podujatí v Českej republike. Na Letnej filmovej škole v Uherskom Hradišti Slovensko participovalo vyše päťdesiatimi celovečernými aj krátkymi filmami, mnohé z filmov osobne sprevádzali ich tvorcovia. Škálu festivalov, s ktorými SFÚ spolupracuje, obohatil novovzniknutý Festival nad řekou v juhočeskom Písku. Do festivalového programu Slovensko prispelo viac ako dvadsiatimi titulmi z novej produkcie i z archívu SFÚ. Významná bola aj účasť slovenských filmárov. Slovenská kinematografia sa predstavila aj na jubilejnej 10. Letnej filmovej akadémii v poľskom meste Zwierzyniec. Mimoriadnu poctu slovenskej kultúre sa v roku 2009 rozhodlo usporiadať bavorské mesto Regensburg podujatím Donumenta, ktorého ústrednou osobnosťou bol režisér Martin Šulík. Október bol bohatý na prezentáciu slovenských filmov na viacerých miestach Európy – 2. Festival filmov strednej Európy v Luxemburgu (Luxembursko), 17. Třinecké filmové babie leto v Třinci (Česká republika), 5. medzinárodný filmový festival MovEast CinePécs v Pécsi (Maďarsko) a 25. medzinárodný filmový festival Varšava (Poľsko). Dôležitým podujatím bol Festival slovenského filmu v New Dillí, na ktorom päť nových slovenských filmov uviedla päťčlenná filmová delegácia. November sa niesol v znamení 20. výročia Nežnej revolúcie, na väčšine podujatí sa premietli filmy z DVD *November '89 – očami slovenských dokumentaristov*, ktoré vydal SFÚ. Za účasti filmových tvorcov a teoretikov sa konali aj filmové semináre a prehliadky Človek v konflikte v troch talianskych mestách – Forlí, Ríme a Neapole. Každoročný filmový seminár v Budapešti mal v modifikovanej podobe svoje pokračovanie v prehliadkach v Segedíne a Szombathely, slovenská kinematografia sa predstavila aj na podujatí 4. Slovenské filmové noci v egyptskej Káhire. Tradičným podujatím bol 7. Festival slovenského a stredo európskeho filmu vo francúzskom meste Cran-Gevrier, kde jedinú udeľovanú cenu – Cenu divákov – získal film Vlada Balka *Pokoj v duši*.

Domáce podujatia (príloha č. 1 – str. 17). V domácom prostredí bol SFÚ tradične spoluorganizátorom 16. medzinárodnej prehliadky filmu, televízie a videa Febiofest na Slovensku, ktorá bola bohatá na uvedenie slovenských filmov. V programe festivalu bolo celkovo štyridsať slovenských filmov zaradených do jednotlivých sekcií, z toho šesť koprodukčných dokumentárnych filmov SFÚ a osem profilov z cyklu *Zlatá šedesátá*, ktorého slovenským koproducentom je tiež SFÚ. Samostatná retrospektívna sekcia bola venovaná i životnému jubileu významného slovenského režiséra Petra Solana. V máji sa konal jubilejný 15. Envirofilm v Banskej Bystrici, na ktorom sa SFÚ pravidelne organizačne podieľa. Táto spolupráca bola ocenená Pamätnou medailou udelenou generálnemu riaditeľovi SFÚ na slávnostnom otvorení festivalu. Prvý polrok vo filmovom dianí na Slovensku uzatvoril festival 17. Art Film Fest v Trenčianskych Tepliciach. Aj v roku 2009 SFÚ s festivalom spolupracoval, bol partnerom odborných sprievodných diskusií na témy: Audiovizuálny fond a Filmová distribúcia na Slovensku, v sekcii zameranej na slovenské filmy (Slovenská sezóna) sa premietli tiež koprodukcie SFÚ. Na jeseň sa v Bratislave konali významné prehliadky srbských a gréckych filmov. Z podujatí zameraných na slovenskú kinematografiu SFÚ spolupracoval na akcii Slovenské filmobranie v Bojniciach, kde vzdali poctu hercovi Ivanovi Palúchovi. Domácej kinematografii bol venovaný aj program Seminára slovenského filmu Bod zlomu v Nitre a samostatnú sekciu slovenskému filmu venoval aj 11. medzinárodný filmový festival Bratislava, na ktorom bolo aj diskusné fórum Slovenský film vo svete. V mesiacoch september až december sa konala nekomerčná prehliadka 15. Projekt 100.

EDIČNÉ ODDELENIE

Knižné projekty. V uplynulom roku vydal SFÚ tri publikácie. Prvou bola kniha Jeleny Paštékovej *Rozprávanie o rozprávaní* na tému vzťahu medzi literatúrou a filmom, resp. slovom a filmovým obrazom, na ktorej vydaní spolupracoval SFÚ s FTF VŠMU v Bratislave. Z podnetu VŠMU krátko potom SFÚ do svojho edičného plánu mimoriadne zaradil aj ďalší z titulov roku 2009, a to teoretickú publikáciu Márie Ferenčuhovej *Odložený čas. Filmové pramene, historiografia, dokumentárny film*. Koncom roka vyšiel *Filmový zemapis* s podtitulom *Kontinentálna Čína, Hongkong, Tchajwan* autorky Viery Langerovej. SFÚ finančne prispel AMU Praha na vydanie publikácie *Znaky, obrazy a stíny slov* s podtitulom *Úvod do (jednej) filozofie a sémiologie obrazů* autorskej dvojice Petra Michaloviča a Vlastimila Zusku, ktorá je aktuálnym pokusom o priblíženie filozofie a semiológie obrazov. Celkovo sa však v minulom roku pracovalo na viacerých tituloch. Záverečné práce sa uskutočnili na monografiách venovaných Paľovi Bielikovi a Viktorovi Kubalovi, na ktorej SFÚ spolupracuje s Asociáciou slovenských filmových klubov, a na aktuálnej *Filmovej ročenke*.

DVD produkcia. Na úvod roka 2009 sa realizovali dotlače dvoch DVD vydaných v minulosti v DVD edícii Slovenský film 70. rokov, a to filmov Martina Hollého *Medená veža* a *Orlie pierko*. V súvislosti s DVD produkciou minulého roka je však potrebné hovoriť najmä o DVD edícii Slovenský film 60. rokov – II, ktorá nadviazala na predchádzajúci výber desiatich najvýznamnejších diel slovenskej kinematografie 60. rokov. Podobne ako v roku 2008 bolo súčasťou každého nosiča vydanie filmového týždenníka, samostatným bonusom edície sa stalo DVD *November '89 – očami slovenských dokumentaristov* s filmami *Sonda 1/1990 – Vlak Nežnej revolúcie*, *Všetci spolu... (po slovensky)* a *Letová správa 89 – 90*, vydané pri príležitosti 20. výročia Nežnej revolúcie. Súčasťou piatich DVD nosičov boli aj hlasové komentáre pre nevidiacich – konkrétne išlo o tituly *Skalní v ofsajde* Jána Lacka, *Majster kat* Paľa Bielika, *Živý bič* Martina Ťapáka, *Tri dcéry* Štefana Uhra a *Zmluva s diablom* Jozefa Zachara. Ďalšími titulmi edície boli *Kým sa skončí táto noc* Petra Solana, *Šerif za mrežami* Dimitrija Plichtu, *Zvony pre bosých* Stanislava Barabáša, *Panna zázračnica* Štefan Uhra a *Vtáčkovia, siroty a blázni* Juraja Jakubiska. Celkovo sa z tejto edície predalo 40478 nosičov, pričom najpredávanejším sa stal film *Skalní v ofsajde*, z ktorého sa predalo 6630 ks. V závere roka do súboru nosičov vydaných v roku 2009 pribudlo DVD Slovenský animovaný film, ktoré obsahuje celkom 16 animovaných filmov z obdobia 60., 70. a 80. rokov. Na

základe licenčných zmlúv postúpil SFÚ práva na vydanie DVD k trom filmovým titulom (*Pacho, hybský zbojník, Krvavá pani, Fontána pre Zuzanu*) spoločnostiam Atypfilm a Megakonzert, spolu boli týmto spôsobom vydané štyri DVD, nakoľko film *Fontána pre Zuzanu* vydali obe spoločnosti pre rozdielne teritória. Za rok 2009 bolo celkom vydaných 18 DVD, z toho 4 DVD na základe postúpenia licenčných práv na vydanie formou licenčnej zmluvy. Vydané DVD obsahujú spolu 44 filmových titulov, z toho 15 dlhometrážnych, 3 krátkometrážne, 10 týždenníkov a 16 krátkometrážnych animovaných filmov.

Mesačník Film.sk. Časopis Film.sk s podtitulom mesačník o filmovom dianí na Slovensku vstúpil v roku 2009 do svojho jubilejného desiateho ročníka. Spolu vyšlo vlani 11 regulárnych čísiel a 1 osobitné, ale už tradičné vydanie Projekt 100 – 2009, ktoré slúžilo aj ako bulletin rovnomennej nekomerčnej putovnej prehliadky. Mesačník Film.sk vlani už tretí rok vychádzal v rozšírenom rozsahu na 60-tich stranách za 0,50 EUR. V nadväznosti na narastajúci dopyt ešte v novembri 2008 zvýšil náklad na 1100 ks mesačne a v tomto počte vychádzal aj počas celého roka 2009. Predaj Film.sk sa aj v minulom roku realizoval na vybraných miestach, a to v Bratislave i v niektorých mimobratislavských regiónoch, ku koncu roka 2009 ich počet vzrástol na 18. Aj v roku 2009 vychádzal Film.sk na internetovej adrese www.filmsk.sk, na ktorej sa okrem aktuálneho čísla (vždy k 1. v mesiaci) nachádza aj archív doterajších regulárnych i špeciálnych čísiel Film.sk. Aj v roku 2009 sa naďalej realizovala predplatiteľská služba prostredníctvom spoločnosti L. K. Permanent, počet predplatiteľov k 31. decembru 2009 bol 212, vrátane členov SFTA a filmových klubov združených ASFK. V roku 2009 sa Film.sk vzhľadom na narastajúci počet nových slovenských filmov rozhodol prinášať ich adekvátnejšiu reflexiu a spustil projekt na pokračovanie pod názvom *Hodnotenie Film.sk – hodnotenie celovečerných slovenských a majoritne slovenských koprodukčných filmov v slovenských kinách podľa filmových vedcov a kritikov*. Výstupom tohto projektu je tabuľka, v ktorej ôsmi slovenskí renomovaní filmoví vedci, historici, kritici a publicisti vo forme bodového hodnotenia v škále od päť po jeden vyjadrujú svoj názor na premiérované slovenské filmy v našich kinách. Hodnotenie sa realizuje dvakrát do roka, za prvý a druhý polrok. Po prvýkrát v histórii Film.sk boli vlani v nadväznosti na domáce premiéry jednotlivých filmov všetky titulné strany venované slovenskej kinematografii. Vyšlo tiež sedem vkladných príloh, čo je najviac v histórii Film.sk. Okrem ôsmich pravidelných nevyberateľných príloh Film.sk, tematicky viazaných na aktuálne udalosti, vlani v decembri vyšla aj mimoriadna príloha *Rozpracované a nedokončené projekty 1999 – 2008* so súpisom nedokončených projektov podporených zo štátnych zdrojov. V roku 2009 Film.sk nadviazal aj spoluprácu s televíznym kanálom CS Film a začal pravidelne každý mesiac uverejňovať program slovenských filmov na tejto televíznej stanici.

Filmové periodiká. Okrem mesačníka Film.sk edičné oddelenie výraznou mierou participovalo na redakčnej príprave a vydávaní jediného slovenského filmologického periodika – časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze Kino-Ikon, ktorého hlavným vydavateľom je Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK). Prvé minuločné číslo časopisu bolo venované predovšetkým tvorbe maďarského režiséra Bélu Tarra, hlavnou témou druhého čísla bol žáner filmového westernu. Pracovník oddelenia spolupracoval s ASFK na príprave a realizácii 12. česko-slovenskej filmologickej konferencie *Béla Balázs – chvála filmového umenia*, ktorej zámerom bola kritická kolaudácia aktuálneho stavu myslenia o filme u nás.

KANCELÁRIA MEDIA DESK

V roku 2009 pokračovala kancelária MEDIA Desk v plnení svojich základných úloh. Poskytovala informácie o programe MEDIA, konzultácie uchádzačom o podporu z programu a tiež vyvíjala aktivity smerujúce k hlbšiemu začleneniu slovenských profesionálov v audiovizii do európskeho prostredia. Slovenské subjekty v audiovizii získali v roku 2009 z programu MEDIA podporu v celkovej výške 605 226 EUR, z toho v schémach Vývoj projektov 25 000 EUR (Artileria), Podpora propagácie – Festivaly 75 000 EUR (Prix Danube,

MFF Bratislava), Tréning 169 343 EUR (VŠMU ako súčasť dvoch konzorcií) a v schémach Distribúcie 335 883 EUR. Celková úspešnosť uchádzačov o podporu ostáva naďalej veľmi vysoká, v rámci jednotlivých schém sa pohybuje okolo 85 percent. Treba dodať, že ide o rekordne vysokú sumu podpory, odkedy je Slovensko členskou krajinou programu MEDIA.

Medzi pravidelné činnosti kancelárie patria informačné aktivity, ktorých súčasťou je distribúcia informácií o programe MEDIA vo všetkých jeho aspektoch prostredníctvom rôznych komunikačných kanálov. Kancelária tiež publikovala tri čísla informačného bulletinu MEDIA Info a pokračovala vo vydávaní a distribúcii elektronického newslettera, pričom v roku 2009 publikovala celkom 43 čísiel. Kancelária vydala už tradične komplexný súhrn informácií o stave slovenskej audiovizie pod názvom *Správa o stave slovenskej audiovizie v roku 2008* v anglickom jazyku, ktorý mal svoju medzinárodnú premiéru na medzinárodnom filmovom trhu Marché du Film v Cannes. Ďalej sa kancelária organizačne i finančne spolupodieľala na niekoľkých workshopoch, seminároch a podujatiach. Participovala na workshope vo Viedni Podpora programu MEDIA pre TV projekty, v domácom prostredí spoluorganizovala seminár Film a hudba, prehliadku európskeho filmu 7x7 či seminár Strategic Film Marketing II s Johnom Duriem na 11. MFF Bratislava. Pracovníci kancelárie sa zúčastnili na slovenskom rezidenčnom workshope MAIA, ale aj na rôznych medzinárodných filmových festivaloch a trhoch, ako MFF Rotterdam, Berlinale, World Content Market, Crossing Europe, MFF Cannes, MFF ERA New Horizons Wroclaw.

XXX

V roku 2009 poskytol SFÚ úzku súčinnosť Audiovizuálnemu fondu pri vzniku a organizačno-technickom zabezpečení prvých činností tejto novej verejnoprávnej organizácie (SFÚ poskytol priestorové a technické zabezpečenie pre zasadnutia rady SFÚ a pre činnosť jeho kancelárie až do zabezpečenia sídla fondu, SFÚ tiež pravidelne zverejňuje aktuálne informácie o činnosti fondu na stránke www.aic.sk, ako aj v mesačníku Film.sk). SFÚ navrhol aj kandidátov na členov odborných komisií Audiovizuálneho fondu a traja interní zamestnanci SFÚ boli radou fondu vymenovaní za členov jeho odborných komisií. Spolupráca s Audiovizuálnym fondom bude aj v nasledujúcom období súčasťou činností SFÚ, nakoľko v slovenskom audiovizuálnom kontexte je práve táto inštitúcia jedným z hlavných strategických partnerov SFÚ.

Systematická obnova audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie v roku 2009

Projekt *Systematická obnova audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie* patrí k dlhodobým projektom SFÚ a v súčasnej podobe sa začal realizovať v roku 2006 po schválení vládou Slovenskej republiky ako dlhodobý projekt s výhľadom do roku 2020. V októbri 2008 SFÚ predložil MK SR materiál pod názvom *Aktualizácia projektu systematickej obnovy audiovizuálneho dedičstva SR*. Po zapracovaní vznesených pripomienok bol predložený na rokovanie vlády, ktorá ho 14. januára 2009 schválila. Je to záväzný podklad pre rozpracovanie ďalších úloh a činností SFÚ súvisiacich s realizáciou projektu na roky 2009 – 2011. V priamej nadväznosti na tento projekt bude pokračovať sprístupňovanie národného kultúrneho dedičstva predovšetkým formou vydávania slovenských filmov na DVD, verejného šírenia a v budúcnosti aj sprístupňovaním týchto diel v náhľadovej forme prostredníctvom internetovej verzie informačného systému SK CINEMA.

FILMOVÉ ZBIERKOVÉ FONDY

Celý projekt *Systematická obnova audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie* v SFÚ zabezpečuje oddelenie FA. Laboratórne spracovanie archívnych fondov a výroba nových materiálov sa uskutočňovali v certifikovaných filmových laboratóriách Ateliérov Bonton Zlín, kompletný reťazec digitálneho postprodukčného spracovania filmových materiálov zabezpečovala spoločnosť STUDIO 727.

Dlhometrážne hrané filmy – kompletná obnova a záchrana.

Obnova fondu dlhometrážnych filmov tvorí technologicky najkomplikovanejšiu oblasť prác. SFÚ v tejto oblasti vytvára obnovené duplikáty rozmnožovacích a zabezpečovacích filmových materiálov a obnovené duplikáty filmových kópií na 35 mm filmovej polyesterovej podložke a tiež obrazové elektronické nosiče postačujúce súčasným technológiám digitálneho záznamu. V roku 2009 sa ukončili laboratórne práce z predchádzajúceho roka, vrátane kontroly, diagnostiky, opravy a čistenia filmových materiálov k titulom *Skalní v ofsajde*, *Zmluva s diablom*, *Tri dcéry*, *Šerif za mrežami*, *Panna zázračnica* a *Kým sa skončí táto noc*. Kompletná obnova sa zrealizovala až v roku 2009, kedy sa uskutočnila laboratórna výroba nových filmových materiálov (vyrovnávacie kontrolné kópie, nová kombinovaná kópia, duplikačný pozitív, duplikátny negatív, kontrolná kópia z duplikátneho negatívu, distribučná kópia a prepisy zvuku do formátu .wav). Filmové materiály k titulom *Zvony pre bosých*, *Živý bič* a *Pehavý Max a strašidlá* boli zaradené do procesu kompletnej obnovy až v roku 2009. Nové vyrobené filmové materiály v časti laboratórných operácií ďalej prešli na digitálne spracovanie. Okrem nich digitálnym procesom prešli aj ďalšie dva filmy, a to *Majster kat* a *Vtáčkovia, siroty a blázni*. Procesom kompletnej obnovy teda spolu prešlo celkom 11 titulov dlhometrážnych hraných filmov a ku každému uvedenému titulu bol vytvorený kompletne zreštaurovaný obrazový i zvukový digitálny záznam na nových videonosičoch.

Krátkometrážne dokumentárne filmy – kompletná záchrana a obnova.

Kompletným výrobným reťazcom laboratórných a digitálnych operácií v procese obnovy prešlo v roku 2009 celkom 12 titulov krátkometrážnych dokumentárnych filmov. Spracovalo sa päť čiernobielych filmov *Sanitárrovci*, *Bulharské oplakávacie piesne*, *Národný umelec prof. Karol Plicka*, *Odchádza človek a Voda a práca* a sedem farebných *Vôňa života*, *Gajdoš Antalík*, *Balada v dreve*, *Ikony*, *Martin Jonáš*, *Odosobnení* a *Posledná večera*. Z uvedených laboratórne spracovaných krátkometrážnych dokumentárnych filmov neboli v roku 2009 do procesu digitálnych operácií zaradené dva tituly, a to *Odchádza človek* a *Martin Jonáš*. Digitálne spracovanie týchto dvoch filmov bude zaradené k digitálnym operáciám v roku 2010. Výsledný master je vo formáte HDCAM SR 4:4:4; 1920 x 1080 PILLAR BOX, na kazete typu HDCAM SR s jednou identickou záložnou kópiou.

Fond spravodajských filmov *Týždeň vo filme (Kinožurnál)* – obnova a záchrana.

Významnú súčasť slovenského archívneho filmového fondu tvorí spravodajský film. Materiály, ktoré slúžili pre obnovu tohto fondu, však v čase svojho vzniku neboli často optimálne exponované či vyvolané, čo zvýšilo náročnosť celého procesu. Laboratórnymi prácami v roku 2009 boli obnovené kompletne ročníky spravodajských filmov *Týždeň vo filme* od roku 1976 – 1980, z predchádzajúceho obdobia sa spracovalo chýbajúce číslo 51 v ročníku *Týždeň vo filme* 1948 a *Kinožurnál*, konkrétne nevyrobené tri čísla 48, 49, 50 z roku 1989. Doplnenie nevyrobených materiálov sa dotýkalo výroby novej kombinovanej distribučnej kópie pre umožnenie premietania v kinách pri príležitosti 20. výročia Nežnej revolúcie. Z dôvodu absencie akýchkoľvek pozitívnych filmových kópií boli mimoriadne do procesu obnovy zaradené aj dve čísla spravodajských filmov *Sonda*, a to *Sonda č. 1/1990 – Vlak nežnej revolúcie* a *Sonda č. 9/1990 – Pád monopolu*. Procesom obnovy spravodajských filmov prešlo v roku 2009 celkom 266 titulov krátkometrážnych filmov.

Historické materiály – časť fondu spravodajských filmov *Nástup* – obnova a záchrana.

Obnova a záchrana spravodajských filmov *Nástup* sa realizovala v predchádzajúcich obdobiach. V roku 2009 boli do procesu obnovy zaradené tituly, ktorých materiály v predchádzajúcom období v archíve absentovali alebo boli dodatočne získané akvizíciou. Spracovali sa filmy z rokov 1939 – 1945 diely 1, 2, 3, 4, 6, 8, 11, 12, 13, 15 a 18. Obnova a záchrana spravodajských filmov *Nástup* zahŕňala doplnenie výroby nevyrobených materiálov, t. j. výrobu novej kombinovanej kópie a jej prepisy na digitálne a analógové nosiče. Procesom obnovy historických spravodajských filmov *Nástup* prešlo v roku 2009 celkom 11 titulov krátkometrážnych filmov.

Krátkometrážne animované filmy – digitálna obnova.

V roku 2009 boli predmetom digitálnej obnovy krátkometrážne animované filmy, ktoré prešli procesom laboratórnej výroby v roku 2008 podľa kompletnej výrobnéj schémy laboratórných operácií. Spracovali sa čiernobiely film *Dáždnik* a farebné *Janko Hraško a bacily*, *Bábätko v banke*, *Balada o čipke*, *Dvaja dobrí kamaráti*, *Kikirikí*, *Kontakty*, *Dita na fronte*, *Dita vo vzduchu*, *Maľovanky spievanky: jar*, *Strážca sen*, *Pieseň*, *Kúzelník a kvetinárka*, *Zem*, *Múdre prasiatko* a *Varila myšička kašičku*, pričom výsledný master je vo formáte HDCAM SR 4:4:4, 1920 x 1080 PILLAR BOX, na kazete typu HDCAM SR s jednou identickou záložnou kópiou. Procesom digitálnej obnovy krátkometrážnych animovaných filmov prešlo v roku 2009 celkom 16 titulov.

Diagnostika a odplesnenie rozmnožovacích materiálov (negatív obrazu, negatív zvuku, duplikátny negatív) časti fondu dlhometrážnych filmov.

Plesne predstavujú závažný zdroj nevratných poškodení filmového pásu. Malé množstvo infikovaného materiálu dokáže poškodiť rozsiahly, spolu uskladnený zbierkový fond, preto je nutná pravidelná neustála kontrola a dezinfekcia postihnutých častí archívneho fondu. Na ošetrovanie boli dodané rozmnožovacie materiály k časti fondu dlhometrážnych titulov, nakoľko originály bolo nevyhnutné presťahovať do nového depozitu SFÚ v Pezinku pri dodržaní skladovacích kritérií filmových materiálov pre uchovanie originálov národného audiovizuálneho dedičstva. Celkovo boli ošetrované a diagnostikované rozmnožovacie materiály k 65 dlhometrážnym filmom, ktoré budú začiatkom roka 2010 prevezené z filmových laboratórií priamo do nového depozitu.

Diagnostika a odplesnenie filmových materiálov získaných akvizíciou pozostalostí.

SFÚ v roku 2009 získal akvizíciou časť pozostalosti po filmovom historikovi Ivanovi Rumanovskom. V pozostalosti sa nachádzali aj filmové materiály spadajúce pod historické zbierky, všetky však vykazovali infikovanie plesňovým poškodením a z tohto dôvodu boli ihneď prevezené do filmových laboratórií na ošetrovanie. Spolu bolo kompletne ošetrovaných a diagnostikovaných 34 titulov.

Diagnostika, odlesnenie a prepis magnetických zvukových pásov k dlhometrážnym filmovým filmom.

Medzi materiálmi, ktoré SFÚ prevzal z archívu na Kolibe ešte v roku 2005, boli magnetické zvukové pásy, chýbajúce v zbierkach FA. Časť z nich bola zadaná na ošetrovanie, nakoľko sa dotýkala titulov, ktoré už boli zaradené do procesu obnovy v predchádzajúcich obdobiach. Išlo o nasledovné materiály: *Dovidenia v pekle* – foršpan, *Dovidenia v pekle* – foršpan MIX, *Nevera po Slovensky*, *Pehavý Max a strašidlá*, *Perinbaba* – trailer (MIX), *Sedím na konári a je mi dobre* a *Tisícročná včela*. Na uvedených materiáloch sa uskutočnila kompletná diagnostika, realizovalo sa kompletné ošetrovanie, vrátane odplesnenia, a po tomto spracovaní sa realizoval prepis magnetických zvukových pásov k celovečerným filmom na nosič DAT.

Výroba laserových a elektronických podtitulkov (v slovenskej verzii pod cudzojazyčné dialógy na obnovené filmové materiály a zreštaurované elektronické videonosiče).

Na základe porovnávacích skúšok a vlastností finálneho produktu bolo rozhodnuté používať technológiu laserom vypálených podtitulkov a nepoužívať leptanú formu podtitulkov. Slovenské dialógové podtitulky sa realizovali k filmu *Zvony pre bosých*, pri ktorom sa vyskytujú v originálnej slovenskej verzii cudzojazyčné (nemecké) dialógy. Predmetom výroby bola výroba laserových slovenských podtitulkov pod nemecké dialógy do slovenskej verzie na nové vyrobené kombinované kópie po kompletnej obnove a záchrane. Digitálne spracovanie elektronických slovenských podtitulkov sa realizovalo na vyhotovené výstupné zreštaurované videonosiče k filmu.

Integrovaný audiovizuálny informačný systém SK CINEMA v roku 2009

SFÚ v zmysle audiovizuálneho zákona vytvára a prevádzkuje informačný systém, ktorý zabezpečujú pracovníci ODKS. Tento dlhodobý projekt, ktorý je komplementárnou súčasťou projektu *Systematickej obnovy audiovizuálneho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupňovanie*, realizuje SFÚ od roku 2002. V roku 2009 sa naplnili vytýčené priority a zrealizovali sa ďalšie pridružené činnosti.

Zvýšenie rozsahu záznamov a sprievodných dokumentov k zbierkovým predmetom a archívnym fondom SFÚ.

Základnou softvérovou platformou informačného systému SK CINEMA je modulárny systém Advanced Rapid Library (ARL). V procese spracovávania archívnych, dokumentačných, knižničných zbierok a fondov SFÚ sa prostredníctvom ARL realizujú odborné činnosti, ktorých výstupom sú databázové záznamy. V roku 2009 pokračoval nárast počtu nových záznamov, ako aj vytváranie elektronických kópií archívnych dokumentov alebo ich častí na pracovné účely s možnosťou ich prepojenia na katalogizačný záznam. Celkový počet záznamov k 31. decembru 2009 predstavoval 178 967. Pre porovnanie, k 31. decembru 2008 bol celkový počet záznamov 154 705, takže plánovaný ukazovateľ desať percentného nárastu počtu záznamov SFÚ prekročil, nakoľko medziročný nárast bol 15,7 percent.

Zvýšenie interoperability informačného systému.

V roku 2009 bola Európskym výborom pre normalizáciu (CEN) schválená európska norma *EN 15744 Film identification – minimum set of metadata for cinematographic works*. Táto norma bola schválená na priame používanie ako STN a oznámená vo *Vestníku ÚNMS SR* č. 05/09 pod názvom *STN EN 15744 Identifikácia filmov. Minimálny súbor metadát pre kinematografickú prácu*. Na základe zmluvy so Slovenským ústavom technickej normalizácie bol SFÚ poverený spracovaním slovenského prekladu normy *EN 15744 Film identification – Minimum set of metadata for cinematographic works*, ktorý začal v roku 2009 realizovať. SFÚ v tejto súvislosti pripravil aj návrh mapovania medzi výmenným formátom UNIMARC, ktorý je

dátovým štandardom používaným v systéme ARL pre popis kinematografických diel a súborom metadát definovaným v *EN 15744 Film identification – Minimum set of metadata for cinematographic works*, ako východisko pre následnú implementáciu do systému ARL. V roku 2009 nebolo potrebné prepájať informačný systém SK CINEMA s inými informačnými systémami, či už na národnej alebo medzinárodnej úrovni, preto plánované zvyšovanie technickej interoperability bolo presunuté do roku 2010.

Zvýšenie rozsahu a kvality služieb poskytovaných používateľom.

Na konci roka 2009 bola ukončená 1. fáza implementácie modulu IPAC2 systému ARL. Modul IPAC2 je webovým rozhraním slúžiacim na sprístupnenie základných výstupov z projektu SK CINEMA, ktorými sú databázové záznamy a pripojené elektronické kópie zbierkových predmetov, verejnosti. Webové rozhranie prešlo do internej testovacej prevádzky a po zapracovaní pripomienok budú výstupy z projektu SK CINEMA v priebehu roka 2010 dostupné verejnosti aj priamo prostredníctvom webového rozhrania.

Doplnenie hardvérového vybavenia, technologického zariadenia a bežného softvéru.

V rámci dopĺňania a obnovovania hardvérového vybavenia zakúpil SFÚ výkonné PC pre prácu s veľkými digitalizovanými grafickými súbormi vo vysokom rozlíšení, pre vybrané počítače členov pracovnej skupiny SK CINEMA nové operačné pamäte, ako aj iné hardvérové vybavenie. Z rovnakých dôvodov sa zakúpil a inštaloval doplnkový softvér pre prácu s grafickými a textovými dokumentmi, vrátane zakúpenia softvéru na optické rozpoznávanie znakov (OCR) – ABBY FineReader pre dve pracovné PC a ďalšie nevyhnutné programové súčasti.

Poznámka: *Správa o činnosti SFÚ v roku 2009* obsahuje len výber najdôležitejších činností a údajov za uplynulý rok. Vypracovaná je na základe dokumentu *Výročná správa SFÚ za rok 2009*, ktorá má vo svojej kompletnej podobe 460 123 znakov s medzerami, čo predstavuje 255 normostrán, po grafickom zalomení 168 strán, rozdelených na 9 kapitol a 7 príloh (Podujatia na Slovensku, Podujatia v zahraničí, Súpis tlačových správ, Výber z mediálnych ohlasov, Zhrnutie projektu systematickej obnovy v číslach, Konkretizácia prác projektu obnovy, Vyhodnoteniu kontraktu – tabuľky). *Výročná správa SFÚ za rok 2009* v plnom znení je zverejnená na internetovej stránke SFÚ www.sfu.sk a na internetovej stránke MK SR www.culture.gov.sk. Informácie o všetkých službách SFÚ, kompletne kontakty (príloha č. 4 – str. 42) a platný Výpožičný poriadok nájdete takisto na internetovej stránke SFÚ, základné informácie sú dostupné aj v anglickej verzii.

podľa *Výročnej správy SFÚ za rok 2009* spracovala Simona Nôtová-Tušerová
kontakt: tel.: 02/57 10 15 25, fax: 02/52 73 32 14, e-mail: simona.notova@sfu.sk